

چه‌کار می‌خواهید بکنید؟

چالش امروز روحانیت، پاسخ‌گویی به شبهات است،

پاسخ‌گویی به شبهات در حوزه باید به صورت يك جریان اصیل

دریابد.

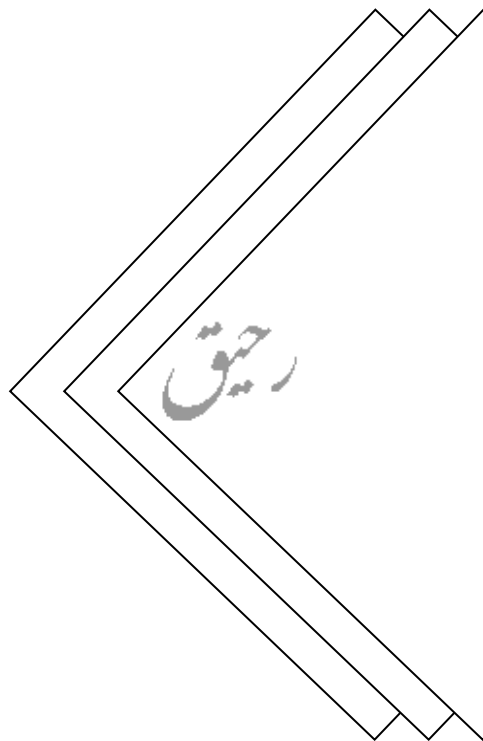
شبهات همیشه بوده، اما نوع شبهات متفاوت بوده است. در دوره‌های

مختلف، علمای بزرگ ما را ملاحظه کنید؛ یکی از مسؤلیتهای

خودشان را این می‌دانستند که با شبهات مقابله کنند. مقابله هم یا به

نحو پیشگیری است یا به نحو درمان. پیشگیری، بهتر از درمان است.

حضرت آیه الله خامنه ای (دام ظلّه العالی)

مهمترین مسأله یا یکی از مهمترین مسائل برای آدمی، مسأله وجود خدا است. اعتقاد و یا عدم اعتقاد به خدا، نقش تعیین کننده ای در زندگی انسان دارد. از اینرو انسان باید قبل از هر شناختی به این مسأله بپردازد که آیا واقعا برای انسان و عالم، خدایی وجود دارد، یا این که انسان و عالم بر اثر تصادف پدید آمده است.

امیرالمؤمنین علی علیه السلام در اهمیت مسأله توحید و خداشناسی می فرماید: معرفه الله سبحانه،

اعلی المعارف^۱ و در جایی دیگر می فرماید: التوحید حیاة النفس^۲

^۱ غرالحکم، ص ۸۱

^۲ همان ص ۸۴

خداشناسی، یکی از قدیم‌ترین مسائل فکری بشر به‌شمار می‌آید؛ مسأله‌ای که انسان همواره با آن زندگی کرده و کوشیده است درباره آن براهین گوناگونی با تقریرهای مختلف اقامه کند.

براهین و راه‌های اثبات و شناخت خدا را می‌توان از جهات مختلف تقسیم نمود، در یک تقسیم بندی براهین و راه‌های اثبات و شناخت خدا، به دو دسته براهین و راه‌های تبیینی مانند فطرت و براهین و راه‌های استدلالی تقسیم کرد. دسته دوم نیز یا از طریق مفهوم وجود خدا به اثبات خدا می‌پردازد؛ مانند برهان وجودی آنسلم و یا از طریق غیرمفهوم وجود. این مدل از براهین نیز یا مانند برهان صدیقین از طریق اصل وجود به اثبات خدا می‌پردازد و یا از طریق وجود معینی مانند برهان امکان، برهان نظم، برهان هدفمندی، برهان حدوث، برهان حرکت، برهان اخلاق، برهان معجزات و امداد غیبی، برهان اجماع عام، برهان درجات کمال، برهان تجربه دینی و غیره به اثبات حق تعالی اقدام می‌کنند.

براهین و راه‌های اثبات و شناخت خدا در گذر زمان مورد آماج شبهات و تشکیکات فراوانی قرار گرفته است،

نقد و بررسی شبهات و پاسخ به سوالات دینی، براهین اثبات خدا - مقوله ای که شناخت آن در قله معارف و علوم قرار دارد - امری ضرور و یکی از وظایف اصلی حوزه‌های علمیه بشمار می‌رود.

شبهه در لغت عرب به معنای نوعی مخفی بودن است که ناشی از مشابهت باشد یعنی هر گاه انسان در بین چند امری که کاملاً به یکدیگر شبیه هستند نتواند حق را تشخیص دهد در این صورت شبهه گفته می‌شود.

شبهه در علم کلام به نظریات نادرستی گفته می شود که در قالب استدلال، خود را شبیه حق جلوه می دهد و به تعبیر امیرالمؤمنین علی علیه السلام **إِنَّمَا سُمِّيتِ الشُّبُهَةُ شُبُهَةً لِأَنَّهَا تُشْبِهُ الْحَقَّ**^۱ از اینرو افرادی که آگاهی کامل ندارند در تشخیص نظریه حق دچار مشکل شوند.

آنچه در پیش رو دارید رهاورد دانش پژوهان رشته تخصصی کلام اسلامی است، که در مدرسه علمیه عالی نواب به تحقیق و پژوهش پرداخته اند، امید است در آینده نه چندان دور، شاهد بالندگی علمی و ظهور متالهان، حکیمان و متکلمانی متعهد باشیم. انشاء الله تعالی

مهدی مقامی / بهمن ماه ۱۳۸۸

^۱ نهج البلاغه دشتی خطبه ۳۸